

Brüssel, 13. juuni 2016
(OR. en)

9190/16

ECOFIN 444
UEM 191
SOC 308
EMPL 204
COMPET 278
ENV 323
EDUC 178
RECH 170
ENER 186
JAI 432

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Komisjoni dok nr:	9119/16 ECOFIN 411 UEM 161 SOC 275 EMPL 171 COMPET 248 ENV 292 EDUC 148 RECH 140 ENER 153 JAI 398 - COM(2016) 322 final
Teema:	Soovitus: NÕUKOGU SOOVITUS, milles käsitletakse Belgia 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Belgia 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele eespool nimetatud nõukogu soovitus eelnõu, mis põhineb komisjoni ettepanekul COM(2016) 322 final ning mida on muudetud ja milles on kokku lepitud nõukogu erinevates komiteedes.

NÕUKOGU SOOVITUS,

...

**milles käsitletakse Belgia 2016. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus
Belgia 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011² alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Belgia ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle 8. märtsil 2016 vastu³. Kuna Belgia rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Belgia tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (2) 26. veebruaril 2016 avaldati 2016. aasta aruanne Belgia kohta. Selles hinnati Belgia edusamme 14. juulil 2015 nõukogu vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmisel ja see sisaldas vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. 8. märtsil 2016 esitas komisjon põhjaliku analüüsi tulemused. Komisjon järeltab oma analüüsi põhjal, et Belgias ei esine makromajanduslikku tasakaalustamatust. Lisaks nõrgale ekspordile esineb suur valitsemissektori võlakoormus, mis võib tulevikus riske tekitada. Hiljutised arengusuunad osutavad siiski konkurentsi suurenemisele. Parandusmeetmed, mis hõlmasid palkade kärpimist ja sotsiaalkindlustusmaksel vähendamist, on aeglustanud tööjõukulude kasvu. Valitsemissektori võlg ei vähene, kuid riskid näivad lühikeses perspektiivis olevat piiratud.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

³ ELT C 96, 11.3. 2016, lk 1.

- (3) 29. aprillil 2016 esitas Belgia oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁴ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

- (5) 2016. aasta stabiilsusprogramm osutab sellele, et pagulaste erakorralisel sissevoolul 2015. ja 2016. aastal ning 2016. aastal võetud erakorralistel julgeolekumeetmetel on märkimisväärne mõju eelarvele, ning programmis esitatakse piisavad tõendid täiendavate eelarvekulude ulatuse ja olemuse kohta. Komisjoni kohaselt ulatus abikõlblike täiendavate kulude summa 2015. aastal 0,03 %ni SKPst, samas kui 2016. aasta lisanduv mõju on pagulastega seotud kulude puhul hinnanguliselt 0,17 % SKPst ja julgeolekumeetmete puhul 0,12 % SKPst. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõike 1 ja artikli 6 lõike 3 sätteid võimaldavad arvestada selle lisakuluga, sest pagulaste sissevool, samuti terrorismiohu tõsidus on ebatavalised asjaolud, nende mõju Belgia riigi rahandusele on märkimisväärne ning võimaldades kõrvale kalduda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamisest, ei seataks ohtu riigi rahanduse jätkusuutlikkust. Seepärast on nõutavat kohandust keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas 2015. aastaks vähendatud, et võtta arvesse pagulastega seotud lisakulusid. Lõplik hinnang 2016. aasta kohta, sealhulgas abikõlblike summade kohta, koostatakse 2017. aasta kevadel, lähtudes Belgia ametiasutuste esitatud vaatlusandmetest.

- (6) Belgia suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ja võlareegliga seotud üleminekukorda. Komisjon esitas 18. mail 2016 vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 3 aruande, kuna võis eeldada, et Belgia ei tee piisavaid edusamme võlareeglist kinnipidamiseks 2015. aastal. Analüüsi põhjal järeldati, et võlakriteerium tuleks lugeda täidetuks. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt on valitsusel kavas parandada järk-järgult valitsemissektori nominaalset eelarvepositsiooni $-2,6\%$ -lt SKPst 2015. aastal $-0,2\%$ -le SKPst 2019. aastal. Keskpika perioodi läbivaadatud eelarve-eesmärk – struktuurselt tasakaalustatud eelarvepositsioon – on kavas saavutada 2018. aastaks. Ümberarvutatud struktuurne eelarvepositsioon⁵ viitab siiski sellele, et 2018. aastal on struktuurne puudujääk $0,4\%$ SKPst. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse jõudma 2016. aastal tipptasemele $106,2\%$ ja langema 2019. aastaks $99,6\%$ tasemele. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Ent meetmeid, mida on vaja kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast, ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt varitseb oht, et 2016. aastal ning 2016. ja 2017. aastal koosarvestatuna kaldutakse märkimisväärselt kõrvale soovitatud kohandamisest, kui poliitikat ei muudeta. Kui jätta hinnangust välja pagulaste erakorralise sissevoolu ja erakorraliste julgeolekumeetmete mõju eelarvele, ei ole prognoositud kõrvalekaldumine 2016. aastal enam märkimisväärne. Samas ei suuda Belgia eeldatavasti 2016. aastal järgida võlareegliga seotud üleminekukorda ja 2017. aastal, pärast üleminekuperioodi lõppu, saavutada võla vähendamise sihttasest. Stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes näeb nõukogu ohtu, et Belgia ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Seetõttu tuleb Belgial võtta 2016. ja 2017. aastal täiendavaid meetmeid nende nõuete täitmiseks.

⁵ Komisjon on teinud struktuurse eelarvepositsiooni ümberarvutuse stabiilsusprogrammist saadud teabe põhjal ja ühiselt kokkulepitud metoodikat järgides.

- (7) Lisaks nõrgale ekspordile ja konkurentsivõimele esineb suur valitsemissektori võlakooormus. Välismajanduse tulemused on alates 2000. aastast halvenenud, mida tõendab ülemaailmse turuosa vähenemine, ja seda raskendab asjaolu, et eksport on peamiselt suunatud vähem dünaamilistele turgudele. Kuigi turuosa negatiivne suundumus on viimastel aastatel peatunud, on kumuleerunud kahjum endiselt märkimisväärne. Riigi ekspordivõimekust kahjustab ka turusegmentide spetsialiseerumine ja suurem hinnakonkurents. Seda on vägagi keeruline ühildada riigi suurte tööjõukuludega. Tööjõu ühikukulu on kuni viimase ajani jõudsalt kasvanud madala tootlikkuse tulemusel ja eeskätt kiire palgatõusu tõttu. Viimane on tingitud palgakujundussüsteemi teatavatest erijoontest. Ühest küljest on reaalpalkade kasvumarginaalid seatud korduvalt liiga kõrgele. Teisest küljest ületas inflatsioon korduvalt ootusi ja inflatsiooni naaberriikides. Baasinflatsioonimäärade struktuursed erinevused Belgia ja naaberriikide vahel on põhjustatud peamiselt kiiremast teenusehindade kasvust ja jaeturu kesisest toimimisest. Selline inflatsioon kandus palgade automaatse indekseerimise üldise tava kaudu üle palgade kasvule. Üheskoos on need tegurid vähendanud tugevasti koordineeritud palgakujundussüsteemi tulemuslikkust. Selleks et peatada konkurentsivõime nõrgenemine ning selle negatiivne mõju ekspordile ja tööhõivele, on Belgia ametiasutused viimastel aastatel sekkunud palgakujundusprotsessi. On kehtestatud palgade kärpemeetmeid, sealhulgas piirangud reaalpalkade kasvule ja palgade indekseerimissüsteemi peatamine. Lisaks on vähendatud sotsiaalkindlustusmakseid. Kuid jätkusuutliku korrigeerimise tagamiseks on vaja palgakujundusraamistiku struktuurireforme, mis oleksid kooskõlas nõukogu viimaste aastate soovitustega. Kuigi valitsusel on kavas vaadata läbi 1996. aasta seadus, mis käsitleb tööhõive edendamist ja konkurentsivõime tagamist ning millega nähakse sotsiaalpartneritele ette palganormi kehtestamine iga kahe aasta järel, on seni tehtud edusammud väikesed. Ametlikuma seose tagamine palgade ja tootlikkuse vahel aitaks säilitada tootlikkuse hiljutist tõusu ja hoida ära varasemate probleemide kordumise.

- (8) Teatavaid edusamme on tehtud tööturu üldise toimimise osas. On võetud meetmeid töötamise stiimulite suurendamiseks, vähendades maksukiilu ja muutes töötushüvitiste süsteemi. Konkreetsete elanikkonnarühmade vahel valitsevate suurte tööhõiveerinevuste tulemuseks on endiselt tööjõu pidev alarakendamine, eelkõige madala kvalifikatsiooniga inimeste, noorte, eakamate ja sisserändajataustaga inimeste seas. Lisaks toovad piirmaksumäärad tööturule sisenemisel või taassisenemisel kaasa tööturult eemale jäämise ja madala palga löksu teise sissetuleku teenijate ja teatavat liiki kodumajapidamiste jaoks, nt üksikud inimesed ja üksikvanemad. Seepärast on oluline viimistleda ja rakendada poliitikat, mis soodustab üleminekut tööturult eemalolemiselt või tööpuuduselt tööhõivele. Sotsiaal-majanduslikust taustast tingitud haridusliku ebavõrdsuse näitajad on ühed kõrgeimad liidus ning kesised haridustulemused selgitavad osaliselt sisserändajataustaga inimeste puhul täheldatud mahajäämist tööturul. Praegu teostatavate haridusreformide eesmärk on eeskätt tegeleda haridussüsteemist varakult lahkumise probleemiga ning muuta paremaks alusharidust ja lastehoidu. Asjaomased ametiasutused loodavad reformidega suurendada ka kutsehariduse kvaliteeti ja tähtsust. Need reformid võiksid lihtsustada sujuvamat üleminekut teadmispõhisele ja teenusekesksele majandusele ning vähendada oskuste mittevastavust nõudlusele ja püsivat tööjõupuudust teatavatel kutsealadel. Lisaks nõuavad vanemaealiste töötajate vähenenud aktiivsus ja madal tööhõivemäär poliitikat, mis edendaks aktiivsena vananemist ja toetaks tööturu nõudlust vanemaealiste töötajate järele. Samuti võiksid olla põhjendatud täiendavad maksumeedmed tööle asumise hõlbustamiseks.

- (9) Ka on veel märkimisväärselt arenguruumi, et parandada välise konkurentsivõime seda osa, mis ei ole seotud kuludega. Selleks et säilitada ja parandada heaolu, tuleb panna suuremat rõhku tootlikkuse kasvule ja investeringutele teadmistepõhisesse kapitali. See eeldab pidevat pürgimist väärtusahelas kõrgemal asuvate toodete ja nendega seotud teenuste poole, parandades innovatsioonitulemusi ja kasutades teadus- ja arendustegevuse tulemusi.
- Hoolimata kvaliteetsest avaliku sektori teadusuuringute süsteemist on Belgias suhteliselt vähe kiirestikasvavaid ettevõtteid innovaatilistes sektorites. Lisaks kahjustab ettevõtluskliimat haldus- ja regulatiivne koormus, mis pärsib ettevõtete loomist ja laienemist. Osalusega seotud nõuded ning hääleõiguse, õigusliku vormi ja valdkonnaülese tegevusega seotud piirangud pidurdavad äriteenuste turu dünaamikat. Tegevuspiirangutel ja jaemüüjate suhtes kehtivatel asutamispiirangutel on samasugune mõju jaemüügisektorile. Peale selle esineb puudusi õigussüsteemi tõhususe valdkonnas, millele lisandub info- ja kommunikatsioonitehnoloogia aeglane levik. Üheskoos loovad need tegurid erainvesteringutele märkimisväärsed tõkkeid.
- Nõuetele mittevastav taristu ja pikaajalised kitsaskohad vähendavad tootlikkuse kasvu ja investeringuid. Kõige pakilisem vajadus investeringute järele on transpordivõrgustikus. Tänu Belgia geograafilisele asukohale ja rahvusvaheliste organisatsioonide kohalolule on riigil õnnestunud ligi meelitada mitmeid jaotus- ja logistikakeskusi ning mitmesuguste ettevõtete rahvusvahelisi peakontoreid. Siiski on tiipsete liiklusummikud kasvav probleem, mis kahjustab riigi ligitõmbavust välisinvestorite jaoks ning tekitab suuri majanduslikke ja keskkonnakulusid. Belgia ei saavuta tõenäoliselt oma kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise 2020. aasta eesmärki ja kannatab tõsiste õhusaaste probleemide all. Võttes arvesse majandustegevuse suurt kontsentreeritust pealinna ja sadamate ümbruses, on kõige kiireloomulisemad probleemid raudtee- ja maanteetranspordi põhitaristu ajakohastamine ning puuduvate ühenduste loomine peamiste majanduskeskuste vahel. Samal ajal on oluline tegeleda tiipsete liiklusummikutega, tõhustades avalikke transporditeenuseid, optimeerides liikluskorraldust ning kõrvaldades turumoonutused ja negatiivsed maksusoodustused, nagu ametiautode sooduskohtlemine.

- (10) Samuti on probleeme omamaise elektritootmise piisavusega ja energiavarustuse kindlusega üldiselt. Mitme tuumakäitise kavandamata töökatkestused on tekitanud muret seoses viisiga, kuidas tasakaalustada elektrinõudlust ja -pakkumist, samal ajal kui tuumarajatiste järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise ajakava pidev ümbertegemine on loonud keskkonna, mis ei soodusta pikaajaliste investeerimisotsuste tegemist. See omakorda on tinginud suurema impordi ja kahjustab energiavarustuse kindlust üha enam. Kuigi lühiajalise varustuskindluse riskid on väiksemad, on vajadus pikaajaliste investeeringute järele endiselt märkimisväärne. Lisaks uuele olulisele omamaisele tootmissuutlikkusele ja järjest parematele energiaühendustele on vaja arukaid võrke, et arendada välja nõudluse juhtimine. Võttes arvesse energiaspektori suurtele projektidele kulunud märkimisväärset aega ja suurt vajadust asendusvõimsuse järele järgmisel kümnendil, on vaja kiirelt tegutseda, eelkõige tagada sobiv õigusraamistik, mis võimaldab edendada tootmisvõimsust.
- (11) Belgia on teinud mõningaid edusamme maksusüsteemi reformimisel, eelkõige nihutades makse tööjõult muudele maksubaasidele, mis järk-järgult vähendab tööjõu maksukiilu. Üksikisiku tulumaksu ja töötajate sotsiaalkindlustusmaksete vähendamine aitavad samuti lõhet vähendada. Sellest hoolimata on maksusüsteem jätkuvalt keeruline, lisaks kahjustavad maksubaasi konkreetset erandid, vähendamised ja vähendatud maksumäärad. Mõnel juhul on tegemist maksutulu vähenemise, majanduslike moonutuste ja suure halduskoormusega. Samuti ei näi maksukoormuse nihutamine olevat eelarve seisukohast neutraalne. Maksusüsteemi ülesehitust saaks tunduvalt parandada, laiendades maksubaasi ning võimaldades madalamaid maksumäärasid ja tekitades vähem moonutusi. Rohkesti on maksukoormuse nihutamise potentsiaali ka seoses keskkonnamaksuga, võttes aluseks muu hulgas ametiautode sooduskohtlemise ja kütuseostukaardid, mis suurendavad saastet, ummikuid ja kasvuhoonegaaside heiteid.

- (12) Viimastel aastatel on Belgia teinud olulisi edusamme pensionisüsteemi reformimisel. Vastavalt 10. augusti 2015. aasta seadusele pensioniea tõstmise kohta kehtestati ennetähtaegselt pensionile jäämise tingimustega ja toitjakaotuspensionide vanuse alampiiriga uus vanuse alampiir ja tööstaaži kriteeriumid tavapensionide puhul. Kuid isegi pärast hiljutisi reforme on pensionikulude osatähtsuse kavandatud suurenemine endiselt märkimisväärt. Varasemate soovitude kohaselt vähendaks pensioniea automaatne sidumine oodatava eluea muutumisega keskpikas ja pikemas perspektiivis jätkusuutlikkuse riske. Sellega seoses on valitsus teatanud oma kavatsusest võtta kasutusele punktisüsteemil põhinev pensionisüsteem, mis võimaldaks automaatseid kohandusi, et võtta arvesse demograafilisi suundumusi. Neid probleeme jälgitakse Euroopa poolaasta raames hoolega ka edaspidi.
- (13) Komisjon on Euroopa poolaasta raames analüüsinud põhjalikult Belgia majanduspoliitikat ja avaldanud selle tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Belgiale esitatud soovitude alusel võetud meetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Belgia eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada seeläbi ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–3.
- (14) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁶ selle kohta kajastub eelkõige soovitusel 1,

⁶ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

1. Saavutada 2016. ja 2017. aastal eelarve aastane kohandamine vähemalt 0,6 % SKPst keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Kasutada juhuslikke tulusid, et kiirendada valitsemissektori võla vähendamist. Leppida kokku teostatavas eelarve-eesmärkide jaotuses kõigi valitsemissektori tasandite vahel. Lihtsustada maksusüsteemi ja kõrvaldada moonutavad maksukulud.
2. Konsulterides sotsiaalpartneritega, teostada tööhõive edendamist ja konkurentsivõime tagamist käsitleva 1996. aasta seaduse kavandatud läbivaatamine. Tagada palkade areng kooskõlas tootlikkusega. Tagada tööturu aktiveerimispoliitika tõhusus. Jätkata hariduse ja kutseõppe reforme ning pakkuda koolitust ebasoodsas olukorras olevatele ühiskonnarühmadele, eelkõige sisseerandajataustaga inimestele.
3. Edendada innovatsioonisuutlikkust, eelkõige soodustades investeringuid teadmispõhisesse kapitali. Suurendada äriteenuste sektori ja jaemüügisektori konkurentsivõimet, kõrvaldades põhjendamatud asutamis- ja tegevuspiirangud. Kõrvaldada transporditaristu investeringute ja energiatootmise suutlikkuse probleemid.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*
